

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Hoge Raad: verbodenverklaring en ontbinding rechtspersonen Hells Angels onherroepelijk

Nijland, J.

Citation

Nijland, J. (2023). Hoge Raad: verbodenverklaring en ontbinding rechtspersonen Hells Angels onherroepelijk. *Juridische Berichten Voor Het Notariaat*, 2023(3), 11-12. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3718932>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3718932>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

14. Hoge Raad: verbodenverklaring en ontbinding rechtspersonen Hells Angels onherroepelijk

J. NIJLAND

In 2007 wees rechtbank Amsterdam een verzoek tot ontbinding van de rechtspersonen van de Hells Angels nog af. Maar het Openbaar Ministerie (OM) staakte de strijd niet en startte in 2012 met een integrale aanpak van criminele motorclubs. Het OM boekte daarop successen tegen dergelijke clubs. Zo werd bij verschillende rechtbanken succesvol ontbinding verzocht en werd de beschikking tot ontbinding van Satudarah Motorcycle Club in stand gelaten door de Hoge Raad. Ook in de meest recente beschikking inzake de Hells Angels, casseert de Hoge Raad de verbodenverklaring en ontbinding niet. Deze laatste beschikking wordt in deze bijdrage besproken.

1. Algemeen

Op 15 december 2020 bekrachtigde gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Hof Arnhem-Leeuwarden 15 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10406) de verbodenverklaring en ontbinding van respectievelijk de buitenlandse corporatie Hells Angels Motorcycle Club (HAMC) en Hells Angels Motorcycle Club Holland (HAMC Holland, de organisatie van de Hells Angels in Nederland). Op 15 juli 2022 (ECLI:NL:HR:2022:1114) beschikt de Hoge Raad in deze zaak. Deze beschikking staat in deze bijdrage centraal.

2. De strijd van het OM

De strijd van het OM tegen criminele motorclubs, zogenoemde Outlaw Motorcycle Gangs (OMG), gaat lang terug. Zie over één van de eerste (niet succesvolle) ontbindingsprocedures van het OM (Rb. Amsterdam, 11 april 2007, ECLI:NL:RBAMS:2007:BA2761), J. Nijland, ‘Ontbindingsverzoek rechtspersonen Hells Angels afgewezen’, *JBN* 2007/54. Aanvankelijk was het OM minder succesvol – onder andere doordat de door de individuele leden gepleegde feiten niet aan de rechtspersonen konden worden toegerekend. Inmiddels lukt het door onder meer een uitgebreider feitenonderzoek steeds beter om dergelijke clubs (inclusief buitenlandse takken) juridisch te bestrijden. Zie in die zin bijvoorbeeld de beschikking van het Hof Den Haag, die in stand is gelaten door de Hoge Raad (art. 81 RO, HR 13 november 2020, ECLI:NL:HR:2020:1789), waarbij het verzoek tot ontbinding van Satudarah Motorcycle Club werd toegewezen. Het OM richtte zich in de onderhavige zaak onder meer tegen de wereldwijde organisatie van de Hells Angels (HAMC) en tegen de Nederlandse overkoepelende organisatie (HAMC Holland). Door de Hoge Raad wordt het kader rond de Hells Angels – voor zover dat in cassatie relevant is – als volgt geschetst (zie r.o. 2.1):

‘HAMC is een internationale motorclub, die zijn oorsprong heeft in Californië, Verenigde Staten. Wereldwijd zijn er plaatselijke afdelingen, die charters worden genoemd. In 1978 is het eerste Hells Angels-charter in Nederland gevestigd. In Nederland bestaan thans achttien charters, met in totaal ongeveer 240 leden. Er zijn twee verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid en zestien stichtingen verbonden aan de Hells Angels-charters in Nederland. Het OM stelt zich op het standpunt dat de activiteiten van de Hells Angels in strijd zijn met de openbare orde.’

Het OM kan op grond van art. 10:122 BW verzoeken voor recht te verklaren dat de werkzaamheid of het doel van een buitenlandse ‘corporatie’ in strijd is met de openbare orde. In deze procedure verzoekt het OM een verklaring voor recht dat de werkzaamheid van HAMC (de wereldwijde organisatie van de Hells Angels) in strijd is met de openbare orde. Daarnaast verzoekt het OM de verbodenverklaring en ontbinding van HAMC Holland op grond van art. 2:20 BW, vanwege een doelstelling dan wel werkzaamheid in strijd met de openbare orde. De rechtbank heeft de verzoeken toegewezen en het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft deze toewijzing bekrachtigd.

3. In cassatie: twee zaken

Door zowel de Hells Angels (zaak 21/01164) als door het OM (zaak 21/01186) zijn cassatieklachten ingediend. De Hoge Raad doet in één beschikking uitspraak in deze twee zaken.

Het cassatieberoep van Hells Angels (zaak (zaak 21/01164) ziet onder andere op r.o. 5.67 van het hof. Het hof overwoog hierin:

‘Gelet op dit alles zijn de Nederlandse charters – voor zover zij geen formele verenigingen zijn – als informele ver-

enigingen aan te merken. Zij vallen dus niet onder de verbodenverklaring en ontbinding van HAMC Holland. Dat neemt niet weg dat de verklaring voor recht ten aanzien van HAMC en de verbodenverklaring van HAMC Holland indirect wel gevolgen hebben voor de Nederlandse charters en hun leden. Als de verklaring en het verbod eenmaal onherroepelijk zijn, staat het hen ook niet meer vrij om de werkzaamheid van HAMC en HAMC Holland voort te zetten. Onder meer betekent dit dat de leden niet meer in het openbaar de colors van de Hells Angels mogen dragen en de charters niet meer onder deze naam naar buiten mogen treden (...).

De verdediging van de Hells Angels klaagt dat het oordeel van het hof in deze overweging onjuist is ‘voor zover het hof het verbod om de werkzaamheid van HAMC en HAMC Holland voort te zetten nader concretiseert door te overwegen dat dit onder meer betekent dat de leden niet meer in het openbaar de colors van de Hells Angels mogen dragen en de charters niet meer onder de naam Hells Angels naar buiten mogen treden.’ Zie Hoge Raad r.o. 3.1.

Deze klacht faalt. De Hoge Raad overweegt als volgt: ‘De verbodenverklaring en de ontbinding van HAMC Holland hebben niet tot gevolg dat de afzonderlijke charters verboden zijn verklaard en ontbonden. Het hof heeft in rov. 5.67 slechts tot uitdrukking gebracht dat de verklaring voor recht ten aanzien van HAMC en de verbodenverklaring en ontbinding van HAMC Holland indirect wel gevolgen kunnen hebben voor de afzonderlijke charters en hun leden. Dit volgt uit art. 140 lid 2 Wetboek van Strafrecht, waarin deelneming aan de voortzetting van de werkzaamheid van een organisatie die bij onherroepelijke rechterlijke beslissing verboden is verklaard of ten aanzien waarvan een onherroepelijke verklaring als bedoeld in art. 10:122 lid 1 BW is afgegeven, strafbaar is gesteld. Het is aan de strafrechter om te beslissen of het in het openbaar dragen van de colors van de Hells Angels of het onder de naam Hells Angels naar buiten treden een strafbaar feit oplevert. Het hof heeft dit niet miskend’ (r.o. 3.1).

De tweede zaak ziet op het door het OM ingestelde cassatieberoep ten aanzien van onder andere de reikwijdte van het begrip corporatie. De Hoge Raad verwerpt dit cassatieberoep met gebruikmaking van art. 81 RO.

4. Voor het notariaat

Op 11 april 2007 wees rechtbank Amsterdam een verzoek tot ontbinding van de rechtspersonen van de Hells Angels nog af. Door de rechtbank Amsterdam werd geoordeeld dat het OM de gedragingen van de leden van de Hells Angels niet kon koppelen aan de vereniging: Het OM boekt in de recentere uitspraken wel succes in de strijd tegen en in de verzoeken tot (verbodenverklaring en) ontbinding van Outlaw Motorcycle Gangs. Ook de cassatiemiddelen tegen de uitspraak van het hof waarin het verzoek tot verboden-

verklaring en ontbinding wordt toegewezen, treffen geen doel.

In de praktijk zal een verzoek tot ontbinding van een (door de notaris opgerichte) rechtspersoon op grond van werkzaamheid in strijd met de openbare orde zeldzaam zijn. Indien een rechtspersoon is ontbonden omdat de werkzaamheid daarvan in strijd is met de openbare orde kan dit wel gevolgen hebben voor andere rechtspersonen of entiteiten (zoals informele verenigingen of corporaties) zoals de afzonderlijke chapters of leden in deze zaak. Voor deze laatste zijn er (in)direct gevolgen doordat het strafrecht een grondslag biedt voor het verbieden van activiteiten door die (rechts)personen, zoals ‘het in het openbaar dragen van de colors van de Hells Angels of het onder de naam Hells Angels naar buiten treden’. De Hoge Raad gaat mee in deze praktische concretisering door het hof.

Ook wordt met de op 1 januari 2022 in werking getreden Wet verruiming van de mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen, wettelijk gezien meer ruimte geboden (*Stb.* 2021, 346). Met deze nieuwe regeling worden de mogelijkheden om in te grijpen bij rechtspersonen waarvan de activiteiten in strijd zijn met de openbare orde (en die daarmee de samenleving bedreigen) uitgebreid. Zo wordt in art. 2:20 lid 1 BW nu ook expliciet de rechtspersoon waarvan het *doel* in strijd is met de openbare orde, onder de reikwijdte van de regeling gebracht. Bovendien krijgen bestuurders van een verboden verklaarde rechtspersoon op grond van het nieuwe art. 2:20a lid 1 en 2 BW een verbod opgelegd tot het zijn van bestuurder of commissaris van minimaal drie jaar (tenzij ter zake geen sprake is van een ernstig verwijt). De notaris zal dit bestuursverbod dat – net zoals de andere al bestaande bestuursverboden – wordt geregistreerd bij het handelsregister (art. 2:20a lid 3 BW) moeten controleren.

In dit kader is het relevant ook het initiatief wetsvoorstel Wet bestuurlijk verbod ondermijnende organisaties te noemen (*Kamerstukken I* 2020/21, 35079, nr. A). Op basis van dit voorstel, dat op 23 juni 2020 door de Tweede Kamer is aangenomen en nu bij de Eerste Kamer aanhangig is, kan de minister voor Rechtsbescherming een rechtspersoon bij beschikking verbieden als ‘de werkzaamheid ervan een cultuur van wetteloosheid creëert, een ernstige aantasting vormt van de Nederlandse rechtsorde en de Nederlandse samenleving kan ontwrichten’. Op 2 maart 2021 verscheen het eindverslag. De plenaire behandeling van het Initiatiefwetsvoorstel in de Eerste Kamer is bij brief van 8 juni 2021 (*Kamerstukken I* 2020/21, 35079, nr. F) op verzoek van de initiatiefnemers aangehouden.

Over de auteur

J. Nijland

Senior jurist privaatrecht verbonden aan de Directie Wetgeving en Juridische Zaken van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De auteur heeft deze bijdrage op persoonlijke titel geschreven.